

Výroční zpráva Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu Univerzity Karlovy za rok 2009

Sídlo archivu: Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1, udauk@ruk.cuni.cz, 224491463

Zřizovatel archivu: Univerzita Karlova v Praze

Akreditace podle zákona 499/2004 Sb: archiv byl akreditován ze zákona.

Ad I. Personální podmínky archivu:

Vedení ÚDAUK:

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	ředitel
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	vedoucí Ústavu dějin UK
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	vedoucí Archivu UK

Sekretariát ÚDAUK

Mgr. Libuše Horská

Pracovníci Ústavu dějin UK

Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	
Prof. PhDr. Josef Petráň, CSc.	(úvazek 0,5)
Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	
PhDr. Michal Svatoš, CSc.	
PhDr. Marie Štemberková	knihovna
PhDr. Jiřina Urbanová	knihovna
Prof. ThDr. Václav Wolf	

Pracovníci Archivu UK

Mgr. Petr Cajthaml	
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	
PhDr. Ondřej Polišenský	
PhDr. Zdeněk Pousta	
PhDr. Jiří Přenosil	
Mgr. Jana Ratajová, PhD.	(od 1. 7. změna úvazku ze 75% na 100%)

Alena Homolková	studovna
PhDr. Blanka Zilynská, PhD.	(úvazek 0,5)
Mariana Zilynská	dokumentace (úvazek 0,5)

Není-li uvedeno jinak, jde o zaměstnance na plný úvazek.

Ad II. Celkové množství uložených archiválií, jejich metráž, zpracovanost, fyzický stav:

173 archivních fondů a sbírek (z toho 169 v přímé péči instituce, 3 uložené v instituci na základě smlouvy o uložení a 1 pouze evidovaný)

počet běžných metrů – 5680,79 bm

nezpracováno – 3194,00 bm (56,22 %)

zpracováno – 2486,79 bm (43,78 %)

inventarizováno – 850,76 (14,98 %)

III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1
Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Fakulta sociálních věd	6	168,66	14,00		
Fakulta humanitních studií	3	10,18	6,00		
Farmaceutická fakulta UK	2	23,9	1,3		
Filozofická fakulta UK	5	41,14	0		
1. lékařská fakulta UK	1	1,4	1,4		
3. lékařská fakulta UK	1	10,57	8,15		
Lékařská fakulta v Plzni	1	2,1	2,1		
Právnícká fakulta UK	1	1,00	1,00		
Rektorát UK	5	7,89	1,55		
Koleje a menzy UK	10	186,07	183,00		

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřaz. dokumentů v bm v případě písm. b	Množství vyřaz. dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Audio-video dokumentace	1	0,06			
Fotoarchiv	1				
Fakulta sociálních věd	1	126			
Filozofická fakulta UK	1	0,01			
Filozofická fakulta NU	1	0,09			
Smlouvy a dohody UK	7	0,11			
Bělehrádek Jan	1	0,35			
Nečas Jindřich	1	9,57			
Weichold Fritz	1	0,11			
Kužel Živan	1	0,01			
Mikula Theodor	1	0,11			

Komentář: Nákupy archiválií a prostředky pro tento účel.

V roce 2009 bylo vyřízeno 408 potvrzení o studiu, 11 potvrzení o zaměstnání a 491 opisů diplomů, resp. ověření kvalifikace. Důležitou složku archivní činnosti tvořily i historické odborné rešerše, týkající se odpovědí na dotazy o studentech a graduovaných z období od poloviny 14. století do roku 1945. Novou rozsáhlou agendu představují rehabilitace studentů vyloučených ze studia z politických důvodů v letech 1948-1956 (63 případů). Zodpovězeno bylo 62 badatelských dotazů. V r. 2009 navštívilo studovnu Archivu UK 290 badatelů, z toho 40 zahraničních (celkový počet návštěv: 689) a byly podávány ústní informace návštěvníkům studovny AUK.

Tab. č. 3
Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
3. lékařská fakulta	0,88		0,88			
Fakulta humanitních studií	1,5		1,5			
Filozofická fakulta	17,5		17,5			
Matematicko-fyzikální fakulta	66		66			
Právnická fakulta	25		25			
Přírodovědecká fakulta	4		4			
Smlouvy a dohody Univerzity Karlovy	0,11	0,11				
Celkem	114,99	0,11	114,88			

Tab. č. 4
Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
290	40	689	0	0	0	973	62

Komentář: Společné a další odborné aktivity archivu: výstavy, účast na konferencích, přednášky, pedagogická činnost pracovníků archivů, zahraniční styky.

Komentář ad III.

ÚDAUK je nositelem výzkumného záměru „Dějiny vysokoškolské vzdělanosti v českých zemích 14.-20. století“ (řešitel Petr Svobodný), na němž se podílí všichni vědečtí a odborní pracovníci ÚDAUK. Výzkumný záměr ÚDAUK je součástí širšího výzkumného záměru Ústavu českých dějin Filozofické fakulty UK (MŠM 0021620827 České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes, řešitel Z. Beneš). V rámci výzkumného záměru probíhala excerpcce archivních pramenů, inventarizační a katalogizační archivní práce a bibliografické rešerše, jejichž výsledky jsou uveřejňovány v rámci ediční činnosti ÚDAUK. Základním úkolem je biografický slovník pražské univerzity, skládající se z dílčích biografických příruček jednotlivých fakult, digitalizace nejstarších archivních fondů pražské univerzity (listiny, matriky, úřední rukopisy) a vědecké publikace (včetně monografických) k dějinám vzdělanosti v českých zemích.

Pracovníci ÚDAUK se redakčně či autorsky výrazně podíleli na vydání sborníku studií bývalého pracovníka ÚDAUK prof. J. Havránka (vyd. J. Pešek ve spolupráci G. Cohena, R. Melvilla, R. Lufta a M. Svatoše, red. N. Lohmann), knih Hnilica Jiří, Francouzský institut v Praze. Mezi vzděláním a propagandou (1920-1951) (red. M. Štemberková), Jiří Kejř, Jan Hus známý i neznámý (red. B. Zilynská) a Pražský student. Univerzitní studenti v dějinách Prahy (red. J. Ratajová). Počátkem r. 2009 bylo vydáno další číslo časopisu Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis. Tomus 48 (2008), fasc. 2, v přípravě je dvojčíslo 1-2 (2009) a Supplementum s příspěvky z konference k výročí Dekretu kutnohorského (red. B. Zilynská). Další publikace odevzdané do tisku: Stočes Jiří, Saský univerzitní národ pražské právnické univerzity (1372-1419) (red.

B. Zilynská); Štemberková Marie, Rektoři UK v období 1882-1948 a Universistas Carolina Pragensis (nové, přepracované vydání); Petráň Josef, Karolinum (nové, přepracované vydání).

Významná je i publikační činnost mimo ediční plán ÚDAUK, na níž se podíleli I. Čornejová, M. Ďurčanský, Z. Pousta, J. Přenosil, J. Ratajová, M. Svatoš, P. Svobodný, M. Štemberková, J. Urbanová, V. Wolf a B. Zilynská studii, články a bibliografickými soupisy, včetně publikací v zahraničí. Úplný výčet publikační činnosti pracovníků ÚDAUK je evidován Ústřední knihovnou UK v rámci „Publikační činnosti interních pracovníků UK“. Pracovníci ÚDAUK se rovněž podílejí na činnosti redakčních rad odborných a popularizačních periodik s historickou tematikou.

P. Svobodný je místopředsedou Národního komitétu pro dějiny věd a techniky a předsedou Společnosti pro dějiny věd a techniky. Od r. 2008 je rovněž členem Rady pro dějiny vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. Pracovníci ÚDAUK se podílejí na činnosti GA UK (M. Ďurčanský, Z. Pousta).

Na domácích konferencích se aktivně účastnili P. Cajthaml, I. Čornejová, M. Ďurčanský, O. Polišenský, Z. Pousta, J. Ratajová, M. Svatoš, P. Svobodný, V. Wolf a B. Zilynská. ÚDAUK byl hlavním pořadatelem mezinárodní konference *Univerzity, zeměpání a zemské církve: Dekret kutnohorský v kontextu doby od založení Univerzity Karlovy (1348) do augšpurského náboženského míru (1555)*, která proběhla v Karolinu 22.-24. 1. 2009.

Na zahraničních a mezinárodních konferencích a symposiích byl ÚDAUK zastoupen I. Čornejovou, M. Ďurčanským, Z. Poustou, M. Svatošem, P. Svobodným, B. Zilynskou.

P. Svobodný byl členem přípravného výboru mezinárodní konference *Die Verfolgung der intellektuellen Eliten in Polen und in der Tschechoslowakei durch die Nationalsozialisten. Kontexte und Erinnerungskulturen*, která se konala v Památníku Sachsenhausen 19.-22. 11. 2009. Pracovníci ÚDAUK se konference aktivně účastnili a podíleli se rovněž na zajišťování exponátů pro související výstavu *Vergessene Vernichtung? Polnische und tschechische Intelligenz in den Konzentrationslagern Sachsenhausen und Ravensbrück am Beginn des 2. Weltkriegs*.

Dále se pracovníci ÚDAUK účastnili následujících mezinárodních konferencí:

- Köln, *10 Jahre Universitätspartnerschaft Köln-Prag*, 14.-17. 5., referát *Die Prager Deutsche Medizinische Fakultät und ihre Kontakte zu den Reichsuniversitäten in den Jahren 1882-1945*
- Brno, *9. Mezinárodní sympóziium z dějin medicíny, farmacie a veterinární medicíny*, 18.-20. 6., člen organizačního výboru

- Heidelberg, *Global Developments and Local Specificities in the History of Medicine and Health*, 3.-6. 9., člen přípravného výboru; referát *Medical Schools in Central Europe: Changing Perspectives in the Troubled 20th Century*
- Vídeň, *Central European Science and Technology in the Interwar Period – Continuities and Discontinuities – a Comparative Approach*, 12.-14. 11., referát *Structural Changes of the University System in Czechoslovakia after 1918*
- Praha, *Symposium Karlsuniversität – Universität Düsseldorf „Blut ein besonderer Saft. Perspektiven aus Medizin, Geschichte und Gesellschaft“*
- Leuven (Belgie), *Jesuit of Low Countries: Identity and Impact (1540-1773)*.
- Krakov, *Ojciec i syn. Józef Skąpski (1868-1950) i Józef Skąpski (1921-1998)*, 13. 11. 2009, referát *Stosunek władz komunistycznych do Czeskiej Akademii Nauk i Umiejętności oraz Polskiej Akademii Nauk*

Byly navázány úzké kontakty s univerzitním archivem v Lipsku, které by měly pokračovat i v rámci pracovního sdružení archivů nejstarších evropských univerzit.

Pracovníci ÚDAUK se podíleli na přípravě textové i obrazové části časopisu Forum UK a přípravě podkladů pro kontakty UK s veřejností. Pracovníci ÚDAUK se rovněž podíleli na propagaci UK, především v rámci výročí událostí 17. listopadu 1939 a 1989 (v tisku, rozhlasu i v televizi). Zároveň popularizovali dějiny UK především v souvislosti s výročím založení univerzity a jejími dějinami ve starším období. Mezinárodní spolupráce ÚDAUK je zaznamenána výše v odd. 5. Zahraniční spolupráce.

Členové ÚDAUK se rovněž podílejí na práci atestačních komisí AV ČR (zejména Archivu AV ČR) a vyřizují dotazy týkající se podrobností o studiu a gradačním systému na UK a jiných vysokých školách.

Pracovníci ÚDAUK poskytovali odborné informace týkající se dějin UK a historické budovy Karolina. ÚDAUK rovněž zajišťoval výklady v Karolinu pro hosty UK a podílel se na odborných prohlídkách historické budovy Karolina i v cizích jazycích. Pro zahraniční návštěvníky UK bylo zajištěno několik prohlídek s odborným výkladem a konzultace.

IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1
Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho archivních kulturních památek	Z toho národních kulturních památek	Počet případů zjištěného poškození

Tab. č. 2
Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti
podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Karolinum	2. patro		
	5.– 6. 1.	14	
	21. 8.	26	
	25. 1.		37 %
	16. 9., 7.-8. 10.		59 %
	4. patro		
	5.-6. 1.	13	
	26., 27. a 29. 7.	27	
Lešetice	19.-21. 3.		38 %
	7.-8. 10.		54 %
	2. NP		
	1. 4.	9	
	30. 7.	21	
	9. 4.		49 %
	16. 7.		79 %
	3. NP		
1. 4.	10		
1. 9.	23		
22. 3.		49 %	
27. 6.		79 %	

Tab. č. 3
Množství zhotovených kopií za rok 2008

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
Celkem				

V. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet preg. listin		
Počet papír. listin		
Počet přivěš. pečetí		
Počet preg. rukopisů		
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)	SSTÚDU-D	12
Počet vazeb		
Počet spisů		
Počet map		
Počet grafických listů		

Tab. č. 2
Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
Celkem		

Komentář: materiálně technické vybavení a zabezpečení, specifické problémy konzervace a restaurování archiválií.

Komentář ad IV. a V.

Řešení stavebně-technických a provozních otázek Archivu UK probíhalo současně v několika směrech: a) nový depozitář pro trezorové fondy byl vybaven regály; b) ve stávajících depozitářích a kancelářích bylo rekonstruováno topení a byly do velké míry vybaveny novým zařízením; c) v depozitářích v Karolinu proběhl generální úklid; d) jednání o možnostech výstavby, resp. rekonstrukce archivní budovy.

Pokračovalo zpřístupňování digitalizovaných nejstarších fondů Archivu UK. Listiny jsou dostupné on-line v rámci projektu Monasterium (www.monasterium.net). Další materiál je ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky (Mgr. Lucia Tesařová) postupně dodáván do digitálního repozitáře UK.

Staré tisky z fondu Sběrka starých tisků Ústavu dějin umění FF UK, který je v Archivu UK pouze deponován, jsou nadále restaurovány na náklady vlastníka z projektu Knihovna 2001 (dotace Ministerstva kultury ČR).

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.

Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.

PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.